

Satu: Maija Spolander | Kuvitukset: Henna Ryyänen

Tammi, Unna ja polkupyörä

- Nyt en ymmärrä kyllä ollenkaan, huudahti Unna ja hoputti Tammia mukaansa lähemmäs koulua.

Ystävykset Tammi-orava ja Unna-pupu asuivat Karhumäen metsässä, jonka naapurissa oli Otsolan koulu. Sen tapahtumia ja lapsia Tammi ja Unna seurasivat valppaina ja uteliaina. Varsinkin Tammi oli erittäin kiinnostunut oppimaan monenlaisia tärkeitä asioita. Niitä se sitten opetti mielellään Unna-pupulle.

- Näetkö sinäkin, mitä tuolla tapahtuu, Unna ihmetteli pitkät korvat pystyssä ja viikset väristen.

Kyllä Tammi näki.

- Voihan männynkäpy, se mutisi pikisilmät kiiltäen.

Otsolan koulun kakkosluokkalainen Samu oli taluttamassa polkupyöräänsä sisälle kouluun, eikä opettaja puuttunut asiaan, vaan hymyili iloisesti Samulle.

- Mitä ihmettä tämä oikein tarkoittaa, hämmästelivät eläinystävät.
- Minun täytyy saada tietää lisää tästä touhusta, Tammi päätti.

Mitä erikoista koulussa tapahtui Tammin ja Unnan mielestä?

V: Samu vei polkupyörän koulun sisälle.

Missä polkupyöriä säilytetään koulussa?

V: Polkupyöriä säilytetään koulun pihalla pyörätelineessä.

Kun kaikki lapset, yksi polkupyörä ja opettaja olivat menneet sisälle, Tammi vilisti vikkelästi sen puun oksalle, josta näkyi Otsolan koulun kakkosluokkaan.

Tammi etsi oksalta hyvän paikan, josta näki ja kuuli. Polkupyörä oli talutettu luokkaan. Opettajalla oli luokassa myös tavaroita, jotka liittyivät polkupyörään. Ne hän oli jakanut valmiiksi pöydille.

Tammille esineet olivat tuttuja, sillä se oli viettänyt monta kiinnostavaa hetkeä koulun pyörätelineillä. Se oli tarkkaillut polkupyöriä ja pyöräileviä lapsia.

Pöydillä oli pumpppu, soittokello, pyöräkori, pinnaheijastin, vaalea etu- ja punainen takavallo, turva- viiri, pyöräilykypärä, satulansuojus, matkamittari, vaalea etuheijastin sekä punainen takaheijastin.

Lasten piti ryhmissä miettiä, oliko pöydällä oleva esine pakollinen polkupyörän varuste.

Mitä tarkoittaa, että varuste on pakollinen?

V: Pakollinen varuste lisää pyöräilyn turvallisuutta. Lisäksi se on sellainen, että se pitää olla käytössä, kun pyöräilee.

Voit näyttää lapsille pyöräilyn kuvatukikortteja sivuilta 6-7.

Tammi seurasi tarkkaavaisesti, kuinka opettaja kertoi esineistä ja Samu sai kertoa, että pyörän valot olivat pakollisia, jos pyöräilee, kun on hämärää tai pimeää. Monet lapsista tiesivät, että pyörän edessä pitää olla valkoinen valo ja takana punainen valo.

Pinnaheijastin löytyi etu- ja takapyörästä. Heijastimen väri on usein oranssi.

- Nyt Samu laittaa pyöräilykypärän päähänsä, Tammi selosti puun alla malttamattomana odottavalle Unnalle.
- Ilman pyöräilykypärää ei saa lähteä ajamaan. Päässä oleva kypärä suojaa ihmisen kaikkein tärkeintä osaa, aivoja, opettaja muistutti ja näytti kananmunaa.

Mikä oli opettajan mielestä ihmisen kaikkein tärkein osa?

V: Pää, koska aivot sijaitsevat päässä. Esimerkiksi puhumiseen ja oppimiseen tarvitaan aivoja.

- Höh, henkäisi Tammi ja huudahti: Nyt opettajalla on kädessään kananmuna. Mitä kummaa luokassa oikein tapahtuu!

Opettaja kertoi lapsille:

- Ilman kypärää sinun pääsi on suojaaton. Vähän niin kuin tämän kananmunan kuori on suojaaton ja menee herkästi rikki.
- Kannattaa muistaa tämä pieni loru, sanoi opettaja ja näytti taululta tekstin:

"Kun pyöräilijä käyttää kypärää,
hänelle on tärkeää oma pää."

Lapset kirjoittivat lorun vihkoihinsa. Tammikin oli samaa mieltä, oma pää on sillekin tärkein.

Milloin pyöräilykypärää pitää käyttää?

V: Pyöräilykypärää pitää käyttää aina, kun pyöräilee.

Mitä on tärkeä muistaa, kun laittaa kypärän päähän?

V: Pyöräilykypärä tulee kiinnittää hyvin. Kunnolla kiinnitetty kypärä suojaa päätä parhaiten. Jos kypärä on kiinnitetty huonosti, se ei välttämättä suojaa päätä iskuilta.

Seuraavaksi Hakim sai soittaa Samun pyörän soittokelloa. Soittokello on pakollinen varuste pyörässä.

Juho osasi kertoa, että soittokelloa pitää käyttää silloin kun haluaa edessä kulkevan tietävän, että olet tulossa. Soittokello siis varoittaa.

- Sitä ei saa käyttää hovin vuoksi, lisäsi Saga tärkeän asian.

Samu sai näyttää vielä pyörästään vaalean etuheijastimen ja punaisen takaheijastimen. Nekin täytyy löytyä polkupyörästä.

Yhdessä keskustellen päätettiin, että satulasuojus, pyöräkori, pumppu, matkamittari ja turvaviiri eivät olleet pakollisia polkupyörän varusteita, mutta eivät lainkaan turhia.

- Karhi kertoi, että hänellä on repussaan pumppu varmuuden vuoksi. Tyhjillä renkailla ei voi pyöräillä.

Opettaja lisäsi vielä yhden pakollisen ja tosi tärkeän asian, joka täytyy olla kunnossa, että pyörällä saa ajaa: toimivat jarrut. Ilman toimivia jarruja pyörää ei voi pysäyttää ja se on todella vaarallista. Muutenkin on tärkeä pitää hyvää huolta polkupyörästä.

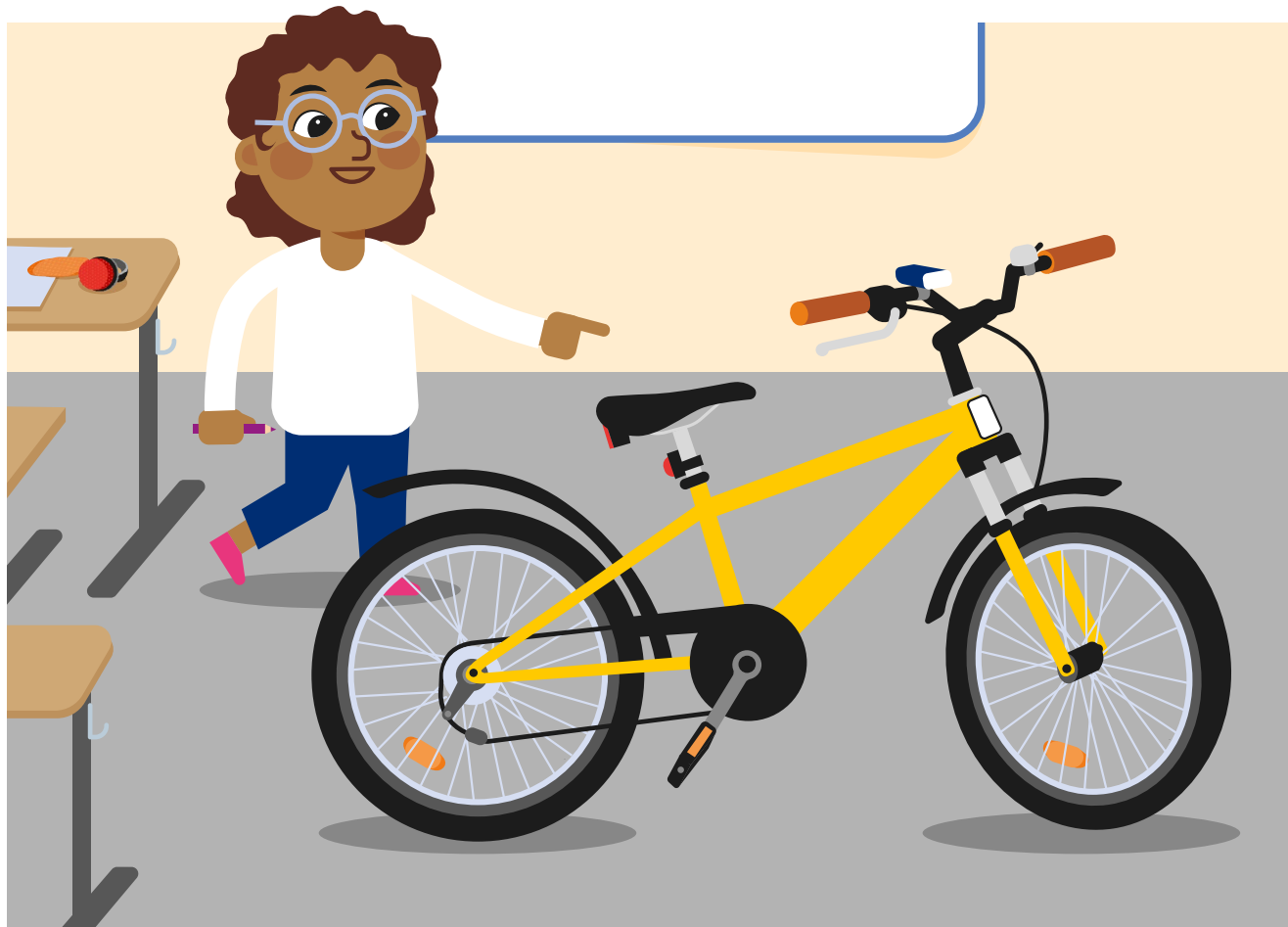
Mitkä pyörävarusteet olivat siis pakollisia?

- jarrut
- soittokello
- vaalea etuvalo ja punainen takavallo (jos on pimeää tai hämärää)
- valkoinen etuheijastin, punainen takaheijastin sekä oranssit tai valkoiset sivuheijastimet

Lopputunnin ajan oppilaat saivat värittää pyöräilykypärien kuvia. Lopuksi ne leikattiin irti paperista ja kiinnitettiin eteiseen omaan naulakkopaikkaan muistuttamaan pyöräilykypärän tärkeydestä.

- Olisipa meilläkin pienet kypärät, haaveili Unna, kun Tammi oli hypähtänyt oksalta sen luokse ja kertonut oppitunnin tapahtumista.
- No, mitäs me kypärillä tehtäisiin, nauroi Tammi, eihän meillä ole polkupyöriäkään.
- Olemme pieniä eläimiä, mutta olemme juuri sopivan kokoisia omaan turvalliseen Karhumäen metsään, he nauroivat ja loikkivat omaan tuttuun kotimetsäänsä.

Jos oikein tarkkaan kuunteli, saattoi kuulla Tammin muistelevan ja loruttelevan pyöräilykypärä-lorua: "Kun pyöräilijä käyttää kypärää, hänelle on tärkeää oma pää."

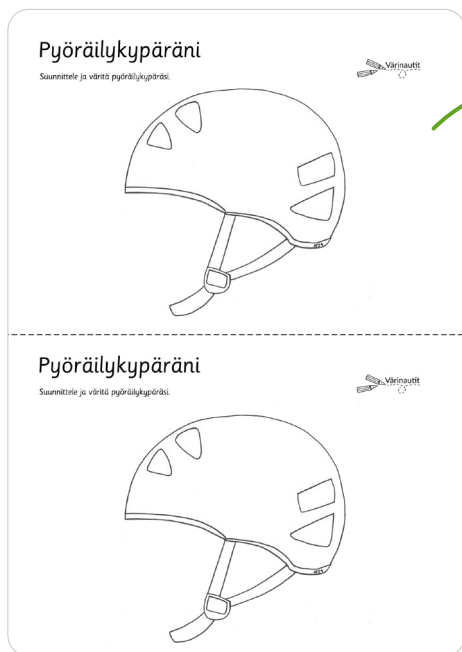

Satuun liittyvät toimintavinkit

1.

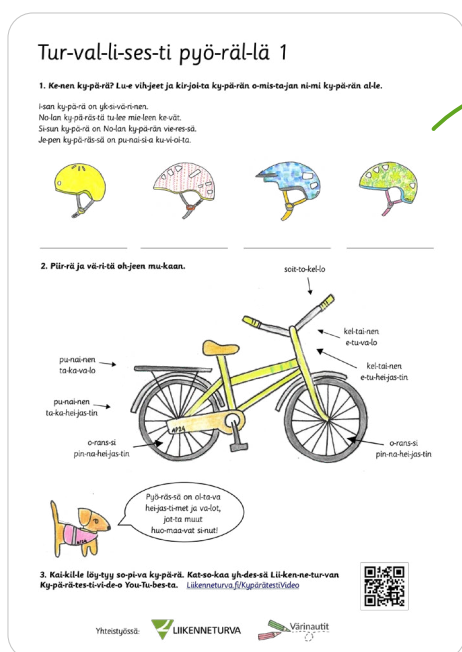
Tulosta lapsille Värinauttien kuva pyöräilykypästä ja anna tehtäväksi suunnitella ja värittää oma kypä esimerkiksi naulakkomerkit.

www.varinautit.fi/wp-content/uploads/2024/09/pyorailykyparani_.pdf

2.

Tulosta lapsille Liikenneturvan ja Värinauttien moniste **Turvallisesti pyörällä 1**.

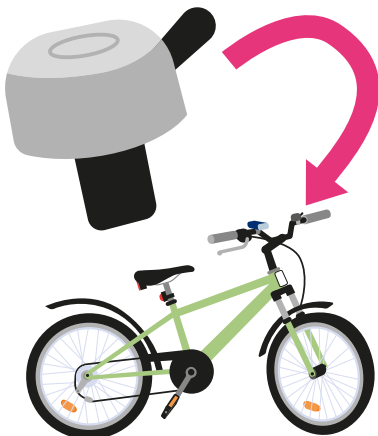

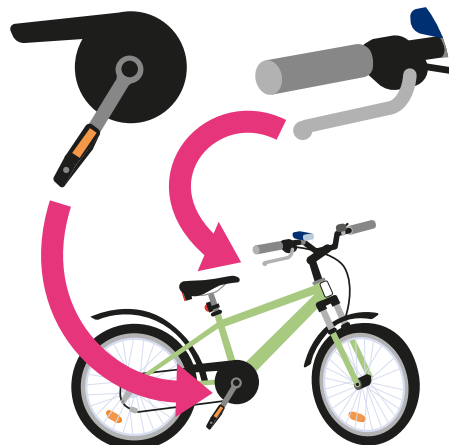
polkupyörä

pyöräilykypärä

soittokello

jarrut

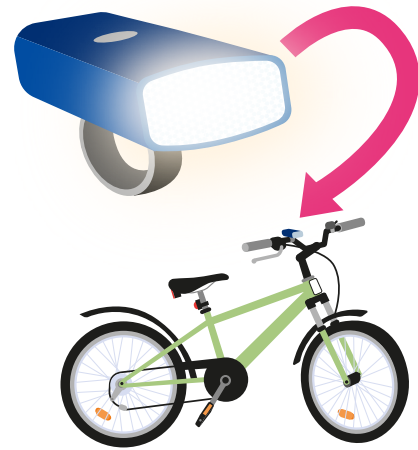
vaalea etuheijastin

punainen takaheijastin

oranssi pinnaheijastin

vaalea etuvalo

punainen takavallo